Pietní vzpomínka na 27 českých pánů veřejně popravených na Staroměstském náměstí 21. června roku 1621, před 399 lety

Proslov u pamětní desky na Staroměstském náměstí

Dámy a pánové, vážení přátelé,

jménem Kostnické jednoty, sdružení českých evangelíků, Vás zdravím na tomto pietním shromáždění. Zdravím vás Božím slovem, které dnes můžeme vztáhnout na svědky a mučedníky naší minulosti. V epištole Židům 13,7 je napsáno: **Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře!**

To jsou slova, která je možné vztáhnout také na ty, kteří byli popraveni na místě, kde nyní stojíme. V letošním roce si připomínáme 350. výročí úmrtí velkého Čecha – **Jana Amose Komenského**. Komenský ve své knížce „Historie o těžkých protivenstvích církve české“ věnuje velkou pozornost staroměstské popravě. (Kniha vyšla nedávno v převedení do češtiny 21. století). Komenský příslušnou kapitolu nazval slovy: „Dvacet sedm slavných mučedníků“. Když došlo k popravě, Komenskému bylo 28 let. Dobře rozuměl této události. Jeho slova jsou svědectvím z první ruky. Zachycuje, jak manželky a děti odsouzených k smrti prosily za zmírnění trestu. Nebyly vyslyšeny. Odsouzení byli vystaveni velkému tlaku, přemlouvání, aby opustili svou víru. Byl to velký nátlak ze strany jezuitů a kapucínů. Některým za opuštění vyznání bylo nabízeno zachování života. Ani jeden z odsouzených neodvolal a nezradil své přesvědčení. Poslední dny před popravou strávili v modlitbách, v písních a při slavení sv. večeře Páně.

Dnes bývá stavovské povstání interpretováno často jako politické spiknutí. Neměli bychom zapomínat, že to byl především zápas za zachování náboženské svobody, která byla v té době garantována těžce vybojovaným tzv. Rudolfovým majestátem. Teprve když císař Ferdinand II. a jeho úředníci začali bránit náboženské svobodě, došlo ke zmíněnému stavovskému povstání. Byl to zápas za svobodné vyznávání Krista a svobodné konání křesťanských bohoslužeb.

Shromáždili jsme se k připomenutí mimořádné a zároveň tragické kapitoly českých dějin, která se stala před 399 lety a následovala po prohrané bitvě na Bílé Hoře, jejíž 400. výročí je připomínáno v letošním roce. Elita této země, 27 významných a vzdělaných mužů českého království, výrazných křesťanů, bylo jako výraz pomsty habsburského císaře Ferdinanda, popraveno zde na tomto Staroměstském náměstí. Jejich krev, stejně tak jako např. krev lidí popravených v době nacismu a komunismu, je dnes výzvou, abychom bránili všem totalitám, které se objevily v našich dějinách. Jsme

zde, abychom si připomínali odkaz těchto statečných lidí a navazovali na duchovní kořeny, kterými oni žili.

Pobělohorská doba přinesla mnoho utrpení, nejen těm, kteří šli na popraviště, ale také dalším tisícům pronásledovaných a vyhnaných z vlasti. Důsledky byly devastující pro občanský život i pro církev. Lidé evangelických vyznání, ať to byla Jednota bratrská, reformovaní i luteráni, byli podrobeni hrůznému rekatolizačnímu útlaku. Buď museli odejít z vlasti, nebo vstoupit do ilegality. Morální devastace z tohoto útisku a znásilňování svědomí se v našem národě projevuje dodnes a čerstvě zopakována byla ve 20. století v období nacismu a komunismu.

Dnes jako občané Evropské unie máme dosud prostor, kde platí svoboda víry a svědomí. To, co dnes považujeme za výsadu jak severoamerické, tak evropské společnosti, mělo své dávné duchovní kořeny a těžce se rodilo. Myslím, že většina z nás si již dovede představit, že o tuto svobodu bychom mohli také během let přijít a že i dnes jsou ti, kteří by rádi Evropu nabarvili pouze na jednu barvu a všem říkali do mají a nemají dělat a čemu mají a nemají věřit. Odkaz staroměstských mučedníků a milionů dalších mučedníků v nacistických a komunistických popravištích (včetně holocaustu – šesti milionů popravených židů), je zavazující, abychom bedlivě sledovali, kdo bude v naší zemi i v Evropě vládnout, jaké má cíle a jestli nechce opět znásilňovat lidská svědomí. Za svobodu vyznání je třeba se modlit a také za ni i bojovat a je-li třeba, tak i trpět.

Vracím se k textu z Božího slova v epištole Židům: **Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře!** Proto jsme zde dnes, abychom měli na paměti i tyto staroměstské mučedníky a vždy se stavěli proti všem totalitám, ať přicházejí zleva či zprava.

Děkuji za pozornost. Ať vám všem Bůh žehná!

Pavel Černý, předseda Kostnické jednoty – sdružení českých evangelíků

21. 6. 2020